

Juridisch kader warmtenetten

-

mr. dr. M.A.M. Dieperink – AKD Advocaten

Kennissessie Servicepunt Duurzame Energie 27 oktober 2020

- 15.10 – 15.30: Toekomstig recht = Warmtewet 2.0 / Wet collectieve warmtevoorziening
- 15.30 – 15.40: Huidig juridisch kader (en overgangsrecht)
- 15.40 – 15.50: Vragen

> Vragen: stel ze via de chat! Dan proberen we ze meteen te beantwoorden.

**Toekomstig recht:
Warmtewet 2.0 /
Wet collectieve warmtevoorziening**

Onderwerpen

www.internetconsultatie.nl/warmtewet2

- Marktordening
- Processtappen tot het investeringsbesluit
- Kavelbesluit
- Aanwijzing warmtebedrijf
- Taken > aansluitplicht en opt out
- Tot slot: tariefregulering, duurzaamheid en overgangsrecht

Systemeem marktordening

akd

- Exclusief recht:
 - Aanleg + levering alleen met aanwijzing
 - geen 'cherry picking'
- Gemeentelijke regierol: kavel + aanwijzing warmtebedrijf
- Aanwijzing > integrale ketenverantwoordelijkheid
- Publiek, privaat of publiekprivaat
- Economische eigendom net
- Aansluitplicht + aansluitrecht en opt out

Marktordening: welke collectieve systemen? akd

- Distributiesystemen > warmtekavel + aanwijzing

Vandaag niet:

- Mini-systemen (< 10 kleinverbruikersaansluitingen = ≤ 100 kW):
- Kleine collectieve warmtesystemen (10 – 500 kleinverbruikers)
- Verhuurder- en VvE-systemen
- Warmtetransportnetten

Processtappen tot investeringsbesluit (I)

akd

- B&W: Transitievisie Warmte (n.t.b.: Programma i.d.z.v. Ow)
 - NB. Omgevingsvisie = raadsbesluit
 - > Huidig recht?: Structuurvisie o.g.v. art. 2.1 Wro (= raadsbesluit)
 - Blijft gelden met inwerkingtreding Ow; vermoedelijk tot 2024
- Gemeente: participatie
- B&W: **vaststelling warmtekavel**
 - > GS (provincie): opdracht tot wijzigen omvang
- B&W: **aanwijzing warmtebedrijf**
- Warmtebedrijf: uitwerking kavelplan > instemming B&W
- B&W (met input van warmtebedrijf): **opt-out grootverbruikers**

Processtappen tot investeringsbesluit (II)

akd

- B&W: uitvoeringsplan (= programma)
- Raad: Omgevingsplan
- B&W (met input van warmtebedrijf): **opt-out kleinverbruikers**
- Warmtebedrijf:
 - investeringsplan (toetsing ACM) > periodiek herhalen
 - investeringsbesluit
- Warmtebedrijf: aanleg en exploitatie

Aanwijzing warmtebedrijf

akd

- Warmtewet 2 introduceert ‘aanwijzing warmtebedrijf’
 - Publiekrechtelijke verankering in Warmtewet 2
 - Verboden zonder aanwijzing warmtebedrijf te zijn
 - ‘Transparante en non-discriminatoire’ procedure
 - Van privaatrecht naar bestuursrecht
 - Aanwijzing vindt plaats na vaststellen warmtekavel, vóór uitvoeringsplan en omgevingsplan



Aanwijzingsprocedure

1. De gemeente maakt bekend dat zij een warmtekavel wenst vast te stellen;
2. Warmtebedrijven kunnen interesse kenbaar maken door het indienen van een aanvraag;
3. Eisen aanvraag: bewijs technische, organisatorische bekwaamheid, financiële draagkracht (ACM), globaal kavelplan;
4. College toetst aanvraag, en wijst (enkel) af indien het warmtebedrijf kavelplan, technisch, organisatorisch of financieel niet kan uitvoeren;

5. Bij meerdere aanvragen: ‘vergelijkende toets’ met voorgeschreven rangschikkingscriteria
 - a) *Duurzaamheid*; b) *Kostenefficiëntie*; c) *Leveringszekerheid*; d) *Participatie*;
 - e) *Uitvoerbaarheid kavelplan*
6. College toetst aanvraag, en wijst (enkel) af indien het warmtebedrijf kavelplan, technisch, organisatorisch of financieel niet kan uitvoeren;
7. Winnende aanvraag wordt door College B&W per besluit aangewezen voor periode van 20
30 jaar.
8. Bezwaar en beroep

Omvang van de kavel?

GROTE KAVEL		KLEINE KAVEL
	Zekerheid? (o.a. tijdige realisatie)	
		Innovatie?
Inkoopmacht – Risicospreiding (meerdere bronnen)	<= Leveringszekerheid => (RES / bronnenstrategie)	Afstemming op bron
Schaalvoordelen	<= Betaalbaarheid =>	‘voortdurende’ concurrentie
Prijsgelijkheid	<= Draagvlak =>	Energiecoöperaties – participatie
Verevenen	Doelmatige exploitatie	
		Fasering (max 30 jr)
...

Taken aangewezen warmtebedrijf (art. 2.8)

akd

Indien in een omgevingsplan als keuze voor warmtenet, heeft warmtekavelbedrijf als taken:

- a. aanleg, beheer en onderhoud collectieve warmtevoorziening
- b. transport en levering
- c. **realiseren leveringsaansluiting (tenzij)**
- d. borgen leveringszekerheid
- e. beschermen van collectief warmtesysteem tegen digitale criminaliteit
- f. afsluiten
- g. gegevens verstrekken t.b.v. efficiënt gebruik
- h. beheer en onderhoud meetinrichting en afleverset
- i. borgen de veiligheid en duurzaamheid
- j. verzorgen afleverset
- k. verzorgen warmte(verdeel)meter

Aansluitplicht warmtebedrijf

akd

- College stuurt gebouweigenaren met een (verwachte) aansluiting van:
 - max 100 kW na vaststelling omgevingsplan
 - meer dan 100 kW na instemming met uitgewerkt kavelplan

een verzoek om binnen een *ruime* termijn aan te geven dat zij niet aangesloten wil worden en geen warmte wil afnemen

- Bij verzoek o.a.:
 - (i) min-/max temp. te leveren warmte, (ii) min-/max tarieven 5 jaar,
 - (iii) 'eigen verantwoordelijkheid verbruiker' (eisen binneninstallatie, isolatie en ventilatie) en
 - (iv) gevolgen niet-mee-doen.
- Warmtebedrijf moet die info op verzoek B&W aanleveren

Aansluitplicht en gelijkwaardig alternatief akd

Mag 'ik' altijd / zo maar 'nee' zeggen?

- Alternatieve warmtevoorziening mag, mits wat betreft:
 - energiezuinigheid; en
 - bescherming van het milieu

gelijkwaardig is = minimaal hetzelfde resultaat bereikt op die 2 punten als met het collectief warmtesysteem zou worden bereikt (art. 2.30).

Aansluitplicht: geen reactie = meedoen akd

Indien ja, niet op tijd 'nee' of gelijkwaardig alternatief aandraagt:

- verplicht aangesloten op collectief warmtesysteem; en
- verplicht 5 jaar aangesloten blijven (verplicht afnemen?)



Op een later moment meedoen:

- Aansluitplicht warmtebedrijf, behalve als:
 - i. aansluiting en/of warmtelevering technisch niet mogelijk is; of
 - ii. warmtebedrijf door aansluiting taken/verplichtingen niet kan nakomen

Wat regelt de Ww2 verder?

- Tariefregulering:
 - Alternatief voor gasreferentie
 - Meer kosten gebaseerd
 - Redelijke overgangperiode
- Verduurzaming:
 - Minimum pad CO2-reductie 2050
 - Verplicht verduurzamingsplan
 - Ophaalrecht restwarmte
 - CO2-prestatie op nota consument

TBR - Tijdschrift voor Bouwrecht

TBR 2020/128

De nieuwe Warmtewet

Marktordening op het grensvlak van het energie- en omgevingsrecht

– Mr. dr. M.A.M. Dieperink en mr. M. de Wit¹

1. Inleiding

Het Nederlandse klimaatbeleid is onder meer gericht op een verduurzaming van de gebouwde omgeving door middel van duurzame, collectieve warmtesystemen. In dit verband wordt ook wel gesproken

wezen warmtebedrijven krijgen dus een exclusief recht. Een tweede kernelement is dat het aangewezen warmtebedrijf integraal verantwoordelijk wordt voor de productie, het transport en de levering van warmte in een aaneengesloten gebied (het ‘Warmtekavel’) waarvoor het is aangewezen.⁴ Het aangewezen warmtebedrijf kan, ten derde, publiek, privaat of publiek-privaat zijn. Enkel deze drie kor

- Opvragen via: mdieperink@akd.eu

Huidig juridisch kader (en overgangsrecht)

Huidig recht: aanbestedingsplicht?

akd

Verleden: vaak geen aanbestedingsplicht, want (o.a.):

- Oorsprong: vaak benutten restwarmte
 - Initiatief private partij
 - Vergunningen of privaatrechtelijke toestemming voor infrastructuur (in gemeenteground)
 - Geen exploitatieplicht (gedurende x jaar)
 - Gemeente op afstand / geen eisen m.b.t. detaillering
- **Nieuwe warmtenetten: andere context, want:**
 - Regierol gemeenten = Klimaatakkoord 2019
 - Leveringszekerheid (burgers en bedrijven) / warmterecht > aanleg- en aansluitplicht
 - Concessie?

> **NB.:** toekomstig recht: geen aanbesteding maar publiekrechtelijke aanbesteding

Regierol: 4 mogelijke rollen

akd

Huidig juridisch kader:

1. Faciliterende rol
2. Concessie
3. Gemeentelijk warmtebedrijf
4. Publiek-private samenwerking



Overgangsrecht

- 2 situaties
 - Concessie o.i.d. vóór 2022:
 - > van rechtswege: vaststelling warmtekavel + aanwijzing warmtebedrijf
 - Feitelijk aanwezig:
 - > vaststelling warmtekavel
 - > na inwerkingtreding: aanwijzing warmtebedrijf
- max 30 jaar
- Verplichtingen > Warmtewet 2 prevaleert
- ‘Ontneming’ economische eigendom

Vragen

Wat is het gevolg van de Ww2 voor warmteprojecten die uitgaan van splitsing netbeheerder <> warmtelevering?

- Uitgangspunt Ww2: integrale ketenverantwoordelijkheid
 - Aangewezen warmtebedrijf is verantwoordelijk voor productie + transport + levering
 - Exclusiviteit: transport + levering
 - Aangewezen warmtebedrijf heeft economische eigendom
- Overgangsrecht: dit regime geldt ook voor bestaande warmtebedrijven

Werking overgangsrecht:

- Leverancier = aangewezen warmtebedrijf > niet de netbeheerder
- Wie is onder huidig recht (juridisch) eigenaar van net?
- Rol netwerkbedrijven? Huidig recht (E-wet en Gaswet): geen productie en levering

Hoe kan een gemeente anticiperen op Ww2? (I)

- Wat is anticiperen? Uitsluitend beleid? Of anticiperen door warmtebedrijf nieuw net aan te laten leggen?
- Faciliterende rol (bij aanleggen nieuw net, inbreiden of uitbreiden):
 - Privaatrechtelijke (grond)toestemming + publiekrechtelijke bevoegdheden (o.a. vergunningen)
 - Echter: met inwerkingtreding Ww 2: indien onder overgangsrecht > exploitant krijgt o.a. exploitatieplicht, aansluitplicht, etc.
- Aanbesteden vooruitlopend op Warmtewet 2 (bij aanleggen nieuw net, inbreiden of uitbreiden): :
 - Opknippen in ontwikkelfase en bouw- en exploitatiefase
 - Aanbesteden 'partnership' ontwikkelfase > vrijheid / sturingsmogelijkheden
- Uitbreiden (of inbreiden) bestaand warmtenet
 - Aanwezig o.g.v. (aanbestede) concessie: niet-significant > 15% (in- of) uitbreiden zonder nieuwe aanbesteding
 - Feitelijk aanwezig en/of niet-aanbesteed? Is er maar één partij die het praktisch kan doen?